

PRITARTA

Plungės rajono savivaldybės
tarybos 2020 m. balandžio 23 d.
sprendimu Nr. T1-37

**PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS
2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**
2020-03-13 Nr. V-2

TURINYS

SANTRAUKA	3 psl.
Veikla ir rezultatai	4 psl.
1. Išvados ir ataskaitos, teikiamos Savivaldybės tarybai	4 psl.
2. Auditų tikslai ir veiksmingumas	8 psl.
Tarnybos veiklos tobulinimas	8 psl.

VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA

Plungės rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba) yra Savivaldybės tarybai atskaitinga biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais.

Tarnybos veiklos ataskaita parengta ir teikiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Plungės rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamentu ir Tarnybos nuostatais.

Tarnyba, įgyvendindama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytas funkcijas ir suteiktus įgaliojimus, kiekvienais metais atlieka finansinius (teisėtumo) ir veiklos auditus Savivaldybės administracijoje, Savivaldybės biudžetinėse įstaigose bei Savivaldybės kontroliuojamose įmonėse. Kartu su finansiniais auditais, kurių tikslas-finansinių ataskaitų duomenų vertinimas ir nepriklausomos nuomonės pareiškimas, taip pat yra atliekamas ir teisėtumo auditas - audituojamo subjekto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų ir Savivaldybės tarybos nustatytiems tikslams vertinimas. Veiklos auditais siekiame įvertinti audituojamų subjektų viešojo ir vidaus administravimo veiklą, lėšų ir turto valdymą, naudojimą jais ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu. Siekdami skatinti teigiamą ir veiksmingą audito poveikį finansų valdymui ir kontrolės sistemai, audituojamam subjektui pateikiame rekomendacijas, padedančias gerinti veiklą (sumažinti išlaidas arba sutaupyti lėšas, gerinti veiklos kokybę, sukuriant veiksmingas vidaus kontrolės procedūras).

Šioje ataskaitoje pateikiame apibendrintus auditų rezultatus, informaciją apie pagrindinius Tarnybos 2019 m. atliktus darbus ir pasiektus veiklos rezultatus.

Tarnyba 2019 metais vykdė veiklos plane numatytas audito ir kontrolės užduotis. Atliktas audito darbas taip pat apėmė ir Savivaldybės 2018 metų biudžeto vykdymo atitikties įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimams vertinimą, Savivaldybės turto valdymo ir naudojimo teisėtumo vertinimą, Savivaldybės 2018 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kurį sudarė 43 subjektų biudžeto vykdymo ataskaitos, duomenų vertinimą bei Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, į kurį įtrauktos 46 subjektų finansinės ataskaitos, duomenų vertinimą. Tarnyba parengė ir pateikė Savivaldybės tarybai visas sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl Savivaldybės skolinimosi ir garantijų suteikimo galimybių, metinių ataskaitų, turto ir lėšų. Tarnyba, siekdama įsitikinti, kad Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektai pateiktų teisingus duomenis metinių

finansinių ataskaitų rinkiniuose, o Savivaldybė – konsoliduotųjų metinių finansinių ataskaitų rinkinyje, analizavo Savivaldybės administracijos ir kitų Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų turto, finansavimo, įsipareigojimų ir kitų duomenų įvertinimą pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus ir teikė pasiūlymus nustatytiems neatitikimams šalinti.

VEIKLA IR REZULTATAI

1. Išvados ir ataskaitos, teikiamos Savivaldybės tarybai

Įgyvendindami Vietos savivaldos įstatymo ir kitų įstatymų nuostatas, parengėme ir Savivaldybės tarybai pateikėme išvadą ir audito ataskaitą dėl Plungės rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo¹. Atlikę rinkinių auditą, audito išvadoje pareiškėme tris nuomones:

Dėl Savivaldybės 2018 m. konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, nes ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas ir pateiktas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius šio rinkinio sudarymą.

Dėl Savivaldybės 2018 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teisingumo pažymėjome, kad jis dar neparodo teisingos nuosavybės teise priklausančio turto vertės. Nors keliai apskaityti, juos suskirsčius ar patikslinus esamą informaciją apie kelio ilgį, pagal vietinės reikšmės kelių sąrašą esančius duomenis, nurodant kelio numerį, patikslinant kitus kelią identifikuojančius duomenis, tačiau išlieka rizika dėl informacijos tikslumo, nes tik 16,2 proc. vietinės reikšmės kelių atlikta inventorizacija, neatlikti kadastriniai matavimai, neatlikta teisinė registracija.

Dėl Plungės rajono savivaldybės 2018 m. biudžeto ir turto naudojimo pažymėjome, kad trūksta skaidrumo ir kontrolės, vykdant viešuosius pirkimus, dėl to išauga rangos darbų sutarties pradinė vertė, neužtikrinama sutartinių įsipareigojimų vykdymo kontrolė; dėl nebaigtos statybos sąskaitose apskaitomų darbų ar išlaidų vertės perkėlimo į kitas turto ar sąnaudų sąskaitas inventorizacijos metu nevertinamas turto nuvertėjimas, neužtikrinamas skirtų lėšų kelių priežiūrai ir plėtrai vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti panaudojimas.

Dar išsamesnius pastebėjimus dėl biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo teikėme audito ataskaitoje.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Savivaldybės tarybai teikėme:

¹ Audito išvada 2019-07-12 Nr. IV-5-1; Audito ataskaita 2019-07-12 Nr. IV-5-1

Išvada dėl Savivaldybės skolinimosi galimybių 2019 metams²

Įvertinome Plungės rajono savivaldybės skolinių įsipareigojimų būklę 2019 m. sausio 1 d., surinkome duomenis, pagrindžiančius Savivaldybės pajamų trūkumą 2019 m. kovo 31 d., siekiant užtikrinti biudžetinių įstaigų darbuotojų atostoginių išmokėjimą laiku, teikėme Savivaldybės tarybai išvadą dėl galimybės Savivaldybės administracijai imti 500,0 tūkst. eurų trumpalaikę paskolą laikinam pajamų trūkumui padengti.

Išvada dėl Savivaldybės skolinimosi galimybių³

Pateikėme išvadą, kad Savivaldybės taryba gali priimti sprendimą imti ilgalaikę 3 142,0 tūkst. Eur paskolą investicijų projektams finansuoti. Atkreipėme dėmesį, kad Savivaldybė negali viršyti metinio grynojo skolinimosi 1 053,3 tūkst. eurų limitu, o atrinktam projektui „Universalaus sporto ir sveikatingumo komplekso Plungės m., Mendeno g. 1C, statyba“ imti papildomai, bet ne daugiau kaip 350,0 tūkst. eurų.

Išvada dėl garantijos Savivaldybės valdomai įmonei

Įvertinome, ar Savivaldybė turi galimybę prisiimti ilgalaikius skolinius įsipareigojimus, ar neviršija garantijų limitų ir ar, Savivaldybės tarybai suteikus 692 193,0 eurų UAB „Plungės šilumos tinklai“ garantiją, nebus viršytas Lietuvos Respublikos 2019 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytas garantijų limitas. Savivaldybės taryba priėmė sprendimą suteikti garantiją.

Įvertinus Savivaldybės turto, įskaitant pinigines lėšas, valdymo ir disponavimo juo teisėtumą ir naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams, buvo nustatyta, kad Savivaldybės administracijoje sukurtos nepakankamos arba sukurtos, bet nepakankamai veiksmingos vidaus kontrolės procedūros dėl nemažėjančio valstybinės žemės nuomos mokesčio skolų išieškojimo. Su įsiskolinusiais valstybinės žemės nuomotojais nuomos sutartys nenutraukiamos, jie ir toliau naudojami valstybine žeme.

Neefektyvus Kelių priežiūros ir plėtros programos vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti skirtų lėšų įsisavinimas. Neužtikrinamas efektyvus įstaigų tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimas pagal paskirtį, netinkamas automobilių kelionės lapų pildymas negali būti efektyvi tarnybinio transporto išlaidų, automobilių ridos ir kuro sunaudojimo kontrolės priemonė; neteisėtai mokamos kompensacijos už netarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą laikotarpiams, kai darbuotojai buvo atostogose ar sirgo.

² 2019-04-18 Išvada Nr. IV-1

³ 2019-06-20 Išvada Nr. IV-4

Įvertinus nustatytus pažeidimus, įstaigoms pateiktos rekomendacijos parengti ir patvirtinti tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo taisyklės, joms įgyvendinti reikalingus tvarkos aprašus, atnaujinti vadovaujančių darbuotojų ir kitų darbuotojų, turinčių teisę naudotis tarnybiniais lengvaisiais automobiliais, sąrašus ir užtikrinti automobilių ženklimą taisyklėse nustatyta tvarka.

2019 metais papildomai atlikome ribotos apimties tikrinimą, susijusį su Savivaldybės įmonės „Plungės būstas“ (toliau – Įmonė) teikiamomis administravimo paslaugomis kaimiškosiose seniūnijose, konkrečiai dėl Liepgirių g. 27, Narvaišių k., Šateikių sen., pastato administravimo ir apmokėjimo už administravimo paslaugas, ir nustatėme, kad Įmonės teikiamų paslaugų kainos, tarifai nėra patvirtinti Savivaldybės tarybos sprendimu:

- dėl socialinių būstų ar Savivaldybės būstų administravimo;
- dėl daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų administravimo;
- kainos už kitas teikiamas atlygintinas paslaugas.

Nustatėme, kad Savivaldybės taryba nėra priėmusi teisės akto, kuriuo SĮ „Plungės būstas“ būtų paskirta pastato, esančio Liepgirių g. 27, Narvaišių k., Šateikių seniūnijoje, ar socialinių būstų, esančių kaimo seniūnijose, administratoriumi. Todėl rekomendavome Savivaldybės administracijai, jog būtų užtikrinta, kad Įmonės teikiamų atlygintinų paslaugų kainos ir tarifai būtų nustatyti Savivaldybės tarybos sprendimu.

Tarnyba, siekdama įvertinti Savivaldybės įmonės metinių finansinių ataskaitų rinkinį ir pareikšti nuomonę dėl jų tikrumo ir teisingumo, 2019 metais atliko SĮ „Plungės būstas“ auditą. Audito metu nustatyta, kad per vienerius metus gautinos iš gyventojų sumos neinventorizuotos, nors dėl jų inventorizacijos nevykdymo rekomendacijos buvo teiktos ir ankstesnių finansinių ataskaitų auditų metu, tačiau Įmonė rekomendacijų neįgyvendino. Jeigu, vadovaujantis teisės aktais, nustatančiais inventorizacijos ir skolų išieškojimo tvarkas, būtų vykdoma nors dalies gyventojų, daugiausiai įsiskolinusių ar ilgą laiką nemokančių, įsiskolinimų inventorizavimas, t. y. skolų atsiradimo (sumos, datos) nustatymas, tai būtų galima laikyti prevenciniu darbu skolų išieškojimo srityje, o kartu taip būtų stiprinamas Įmonės pasitvirtintų vidaus kontrolės procedūrų veiksmingumas. Įmonė, inventorizuodama gautinas sumas, nesilaikė Inventorizacijos taisyklių: neidentifikavo skolininkų, nesumokėjusių mokesčių ilgiau kaip vienerius metus, nesugrupavo skolų pagal jų atsiradimo datą, nevertino, ar minėtos sumos neturi nuvertėjimo požymių, pagal 18 Verslo apskaitos standartą skoloms, neapmokėtoms ilgiau kaip vienerius metus, turi būti skaičiuojamas nuvertėjimas.

Audito metu buvo atkreiptas dėmesys, kad Įmonė privalo vertinti Valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymo pasikeitimus, susijusius su Įmonės veiklos reglamentavimu, ir teikti siūlymus

patikslinti Įmonės įstatus, kad įstatai atitiktų galiojančius teisės aktus; rengiant Įmonės strategiją, veiklos ataskaitoje pateikti informaciją apie Įmonės veiklos strategijoje numatytų siektinų rezultatų įvertinimą.

Per ataskaitinį laikotarpį, įgyvendindami 2019 m. Tarnybos veiklos planą, užbaigėme visus suplanuotus finansinius ir teisėtumo auditus. Siekdami, kad subjektų metinės finansinės atskaitomybės duomenys būtų tikri ir teisingi, o lėšos ir turtas būtų valdomi ir naudojami nepažeidžiant teisės aktų, auditų metu nuolat bendradarbiavome su audituojamų subjektų vadovais, apskaitos specialistais ir kitais darbuotojais (konsultavome ir teikėme žodinius patarimus). Atskirais audito etapais vadovai ir darbuotojai buvo informuojami žodžiu ir raštu apie nustatytas klaidas ir neatitikimus bei teikiamos rekomendacijos jiems ištaisyti.

Pasirašę su Valstybės kontrole bendradarbiavimo susitarimą⁴ pradėjome veiklos auditą „Savivaldybės nekilnojamojo turto valdymas“, kurio procedūros baigtos, o ataskaita bus surašyta iki 2020 m. kovo mėn. pabaigos. Audito metu atliekame vertinimą, ar Savivaldybės nekilnojamasis turtas (pastatai, patalpos ar jų dalys) valdomas kryptingai ir kompleksiskai, kaip efektyviai jis naudojamas, ar disponavimas turtu užtikrina maksimalią naudą ir tinkamą jo kontrolę. 2019 m. atlikome vertinimą šiais klausimais:

- ar Savivaldybėje nekilnojamojo turto (toliau – NT) valdymas planuojamas, siekiant tenkinti visuomenės interesus;
- ar priimami sprendimai dėl viso savivaldybės funkcijoms nenaudojamo NT;
- ar pastatams yra suformuoti žemės sklypai;
- ar panaudos pagrindais perduotas NT naudojamas teisės aktų nustatyta tvarka;
- ar priimami sprendimai dėl savivaldybės teritorijoje esančio bešeimininkio NT;
- ar Savivaldybės administracija atsiskaito Savivaldybės tarybai už NT valdymą, naudojimą ir disponavimą;
- ar turto ataskaitos duomenis Savivaldybės taryba naudoja NT valdymo sprendimams priimti.

Pagal patvirtintą veiklos planą pradėtas naujas audito ciklas ir atliekamos Savivaldybės 2019 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių finansinio ir teisėtumo audito planavimo etapo procedūros.

2019 m. negavome gyventojų prašymų, pranešimų ar skundų nagrinėti pagal kompetenciją.

2019 m. Tarnybos raštvedyba buvo tvarkoma nustatyta tvarka, dokumentai saugomi pagal dokumentacijos planą, suderintą su Telšių apskrities archyvu.

⁴ 2019-09-12 Nr. BS-28/AD-11

Vietos savivaldos įstatyme įtvirtinta nuostata teikti duomenis Valstybės kontrolei apie Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio audito rezultatus. Informaciją apie audito rezultatus pateikėme nustatytu laiku.

Vienas pagrindinių Tarnybos veiklos garantų yra viešumo principas. Visos auditų ataskaitos teiktos Savivaldybės merui, Savivaldybės administracijos direktoriui, Kontrolės komitetui. Siekiant didesnio Tarnybos veiklos viešumo ir veiksmingumo, visi atlikto audito darbo rezultatai (ataskaitos, išvados) yra publikuojami Savivaldybės interneto svetainėje www.plunge.lt

2. Audito tikslai ir veiksmingumas

Tarnybos veiklos rezultatai matuojami ir teiktų rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu gautais duomenimis. Tarnyba 2019 metais pateikė 14 rekomendacijų. Pateiktų rekomendacijų įgyvendinimas buvo stebimas ir vertinamas atliekant auditų planavimą, vertinant, kitas užduotis. Galime pasidžiaugti, kad atsakingas Savivaldybės vadovybės požiūris į teiktas rekomendacijas padėjo įgyvendinimo lygį pasiekti iki 90,0 proc.

Svarbiausias mūsų atliekamų auditų tikslas – skatinti finansų ir turto valdymo pažangą, spręsti Savivaldybės sisteminės problemas, padėti audituojamiems subjektams priimti tinkamus sprendimus dėl audito metu nustatytų neatitikimų ištaisymo, veiklos tobulinimo.

TARNYBOS VEIKLOS TOBULINIMAS

Negalėtume pasiekti Tarnybos veiksmingo darbo, jei netobulintume profesinės kompetencijos, nesidomėtumėme naujovėmis, todėl, kaip ir kiekvienais metais, taip ir 2019-aisiais skyrėme daug dėmesio Tarptautinių audito standartų taikymui atliekamiems auditams. Analizavome naujai priimtų mokesčių, apskaitos ar kitų teisės aktų pokyčius, kurių kasmet vis daugėja, todėl reikia susipažinti ir mokytis.

Nuolatinis tobulėjimas ir mokymasis yra būtina sąlyga profesionaliam auditui atlikti. Per 2019 metus vidutinis mokymo valandų skaičius vienam darbuotojui sudarė 35 akademinės mokymo valandas. Pagrindinės darbuotojų mokymosi ir profesinio tobulėjimo kryptys: Savivaldybės biudžeto pajamų planavimas, sutarčių keitimų teisinis reglamentavimas ir praktika, rizikos valdymas savivaldybės valdymo ir kontrolės sistemoje, pridėtinės vertės kūrimas per bendradarbiavimą, gerosios praktikos sklaida, asmens duomenų tvarkymo ypatumai Savivaldybėje pagal ES bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, korupcijos prevencija viešųjų pirkimų ir kitose srityse.

Tarnyba yra Savivaldybių kontrolierių asociacijos narė, todėl aktyviai dalyvavo rengiamuose pasitarimuose, diskusijose dėl teisės aktų projektų, atliekamų auditų kokybės užtikrinimo, audito dokumentų standartizavimo, bendravo su kaimyninių ir kitų savivaldybių kontrolės ir audito tarnybomis.

Tarnybos artimiausio laikotarpio veiklos tobulinimo kryptys: siekiant efektyvaus audito atlikimo, plėtoti bendradarbiavimą su Valstybės kontrole; siekiant audito veiksmingumo, kaip prioritetines vertinimo sritis numatyti Savivaldybės turto valdymo ir naudojimo efektyvumo bei rezultatyvumo veiklos auditą ir finansinį auditą darbo užmokesčio srityje, kad užtikrintume audito kokybę; tobulinti darbuotojų kvalifikaciją Tarptautinių audito standartų taikymo srityje; prisidėti prie teigiamų pokyčių savivaldybėje, kurie lemtų atsakingą, skaidrą, racionalų ir ekonomišką lėšų ir turto valdymą, o tuo pačiu ir stiprintų pasitikėjimą Tarnybos veikla.

Savivaldybės kontrolierė

Danutė Jarašiūnienė